

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษา อำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

The Implementation of the Student Care and Support System the Phanthong School Group under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 2

ชญญา สละจิตตาวงศ์¹, ทรงยศ แก้วมงคล²

¹ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

²ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเครือข่ายสถานศึกษา อำเภอพานทอง จากการกำหนดของเครจซี่และมอร์แกน ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเท่ากับ 183 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นหน่วยการสุ่มและวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม 5 ระดับมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ค่าความเชื่อมั่น 0.986 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติค่าที สถิติค่าเอฟ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ครูและผู้บริหารที่มีเพศ ระดับการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง มีทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนติดตามข้อมูลนักเรียน และประสานผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือ 2) การคัดกรองนักเรียน ใช้ข้อมูลพื้นฐาน พฤติกรรม และผลการเรียน จำแนกกลุ่มเพื่อนำไปวางแผนดูแลอย่างเหมาะสม 3) การส่งเสริมนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ทักษะชีวิต 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา ครูติดตามนักเรียนเสี่ยง ให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล 5) การส่งต่อนักเรียน มีแนวทางส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเฉพาะ

ด้าน พร้อมติดตามผลต่อเนื่องเพื่อช่วยเหลือผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์ในการบริหารอย่างน้อย 5 ปี และจบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำหลัก: การดำเนินงาน, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, เครือข่ายสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this study were to 1) examine the implementation of the student support system, 2) compare the implementation of the student support system, and 3) explore guidelines for the implementation of the student support system. The research participants consisted of school administrators and teachers from the Phan Thong district school network. Based on Krejcie and Morgan's formula with a 95% confidence level, the sample size was 183 participants, selected through stratified random sampling, using the school size as the sampling unit and simple random sampling by lottery. The research instruments included a 5-point Likert scale questionnaire with a content validity index ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.986, as well as semi-structured interviews. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and content analysis.

The results revealed that 1) overall, participants' opinions on the implementation of the student support system in the Phan Thong school network were at a high level. Among the five aspects, the highest mean score was observed in the area of prevention and problem-solving. 2) Teachers and administrators with different gender, education level, school size, and work experience did not differ significantly in their overall and aspect-specific opinions on the implementation of the student support system. 3) Guidelines for developing the student support system in the Phan Thong school network were identified across five areas: 1) Knowing students individually – schools track student information and coordinate with parents to provide appropriate support; 2) Student screening - using background information, behavior, and academic performance to classify students for proper intervention planning; 3) Student development – organizing activities to promote ethics, life skills, and personal potential; 4) Prevention and problem-solving – teachers monitor at-risk students and provide individual counseling; 5) Student referral –

having clear referral procedures for students with specific problems, with continuous follow-up to ensure adequate support.

Keywords: development guidelines, student care and support system, administrators, implementatio

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาให้มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม และมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงมิได้มุ่งเพียงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านควบคู่กันไป

ในบริบทของสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ส่งผลให้นักเรียนต้องเผชิญกับปัญหาและความเสี่ยงหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาครอบครัว ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยง การใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างไม่เหมาะสม หรือแรงกดดันจากการแข่งขันทางการศึกษาและสังคม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อพัฒนาการ สุขภาพกาย สุขภาพจิต และการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรง ด้วยเหตุนี้ สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

“ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” จึงเป็นกลไกสำคัญที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลผ่านกระบวนการที่เป็นขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การเฝ้าระวังและป้องกัน ตลอดจนการช่วยเหลือและส่งต่ออย่างเหมาะสม การดำเนินงานดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือ

นักเรียนเป็นไปอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ (สมาคมครูและบุคลากรทางการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2563)

เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็นกลุ่มโรงเรียนที่มีความหลากหลายทั้งด้านบริบทพื้นที่ ขนาดสถานศึกษา และพื้นฐานของนักเรียน ส่งผลให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความแตกต่างกันในทางปฏิบัติ แม้จะมีการขับเคลื่อนนโยบายอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงพบข้อจำกัดบางประการในการดำเนินงาน เช่น ความไม่ครบถ้วนของกระบวนการทั้ง 5 ขั้นตอน ความต่อเนื่องของการให้ความช่วยเหลือ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้น การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเครือข่ายจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และยังไม่มีการวิจัยที่ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับเครือข่ายนี้โดยตรง ดังนั้น ช่องว่างองค์ความรู้ที่สำคัญ คือ การขาดข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับผลของตัวแปรส่วนบุคคลและบริบทสถานศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับเครือข่ายสถานศึกษา รวมถึงแนวทางพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ งานวิจัยครั้งนี้จึงมีความจำเป็นในการเติมเต็มองค์ความรู้ดังกล่าว และนำผลไปใช้พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อสะท้อนสภาพการดำเนินงาน จุดแข็ง ปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนา อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป (สุพัตรา อินทร์ชู, 2563)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจำแนกตามความคิดเห็นของครู ด้านเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

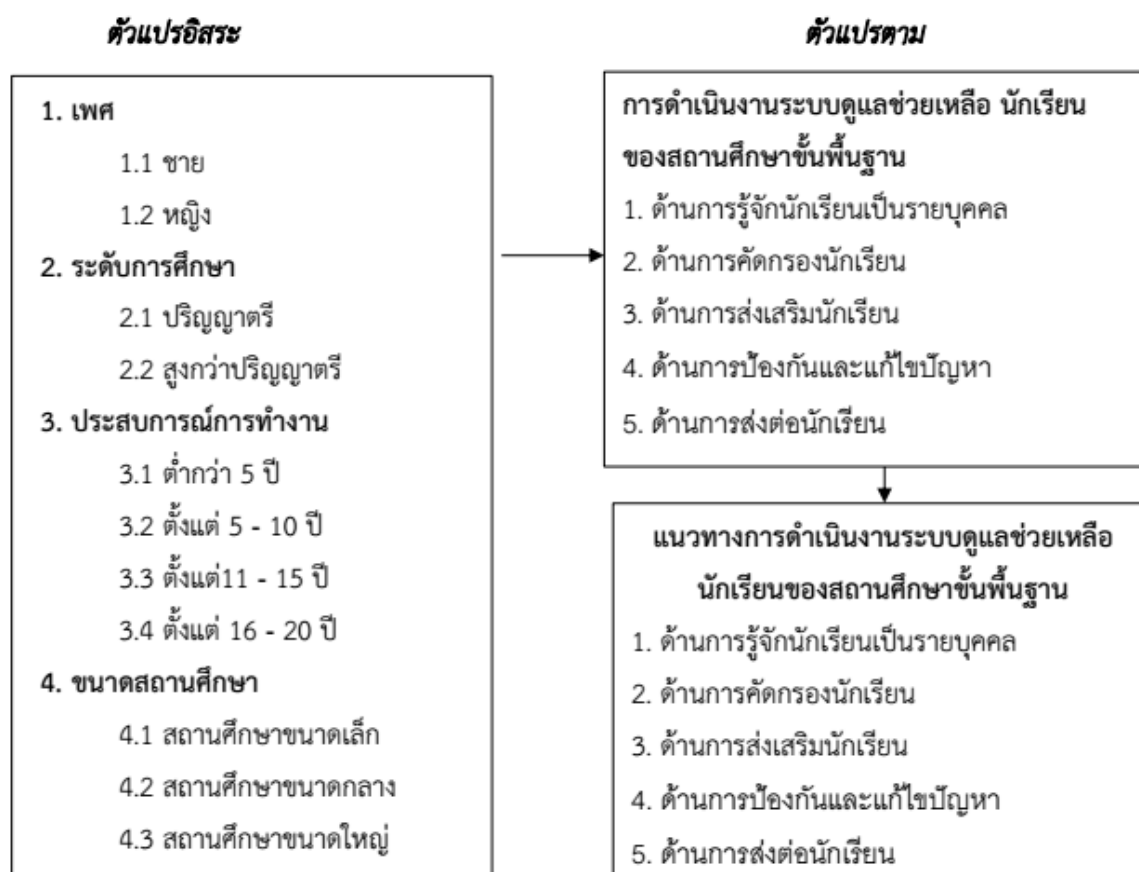
1. โรงเรียนได้ข้อมูลจากการวิจัยสามารถนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สามารถวางแผนการจัดการทรัพยากรอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง ซึ่งจะทำให้มีบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

2. สมาชิกในเครือข่ายสามารถเรียนรู้จากกันและกันและนำวิธีการที่ประสบผลสำเร็จไปใช้ในสถานศึกษาช่วยในการบริหารจัดการในเชิงระบบที่เหมาะสมและมีการแบ่งปันทรัพยากรระหว่างโรงเรียนในเครือข่าย ส่งเสริมการพัฒนาวัตกรรมการศึกษาใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปปรับใช้ในเครือข่ายสถานศึกษาได้

3. สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาได้ข้อมูลจากการวิจัยช่วยในการวางแผนและพัฒนานโยบายการศึกษาให้ตรงตามความต้องการและปัญหาของแต่ละพื้นที่ นำข้อมูลจากการวิจัยในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนในสังกัดและปรับปรุงให้มีคุณภาพมากขึ้นและสร้างความเข้มแข็งในระบบการศึกษาในพื้นที่โดยการสนับสนุนโรงเรียนและเครือข่ายสถานศึกษาให้ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็นวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 29 คน และครูผู้สอน จำนวน 319 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 348 คน จาก 23 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูรวมทั้งสิ้น จำนวน 183 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน และครูผู้สอน จำนวน 166 คน โดยการใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู โดยเลือกแบบเจาะจง ได้รับแบบสอบถามกลับคืน ทั้งหมด 183 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำนวน 5 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำนวน 30 ข้อ ที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) โดยกำหนดเกณฑ์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

- 5 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้ (Try Out) ได้รับกลับคืน นำมาวิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไป โดยพบว่าข้อคำถามผ่านเกณฑ์ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.614-0.807 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.986

วิธีรวบรวมข้อมูลวิจัย

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อขออนุญาตและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. นำแบบสอบถามที่ได้ส่งไปยังผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคนโดยผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งด้วยตนเอง ในรูปแบบออนไลน์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามใน Google form ผ่านระบบ QR Code ได้รับแบบสอบถามคืนร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาสภาพภาพของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

2. การศึกษาเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.51-5.00 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลืออยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลืออยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลืออยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลืออยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลืออยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้สถิติ t-test และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้สถิติ F-test

4. ปัญหาและอุปสรรคร่วมแนวทางแก้ไขและพัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ประกอบด้วยความเรียง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เขต 2 โดยภาพรวมแต่ละด้าน ดังนี้

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.33	0.476	มาก	5
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.64	0.417	มากที่สุด	4
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	4.67	0.399	มากที่สุด	2
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.68	0.416	มากที่สุด	1
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.67	0.408	มากที่สุด	3
รวม	4.45	0.495	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.495) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากมากไปหาน้อยพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.416) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.399) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.476) ตามลำดับ

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	เพศ		ระดับการศึกษา		ดำรงตำแหน่ง ปัจจุบัน		ขนาดสถานศึกษา	
	t	P-Value	t	P-Value	F	P-Value	F	P-Value
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.473	0.142	-0.463	0.644	0.409	0.747	0.207	0.892
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	1.447	0.151	-0.475	0.636	0.336	0.799	0.297	0.828
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	1.022	0.308	0.698	0.486	0.371	0.774	0.744	0.527
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	1.039	0.301	0.709	0.481	1.457	0.228	1.784	0.152
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	1.165	0.246	-0.38	0.705	0.125	0.945	0.581	0.628
รวม	1.229	0.230	0.018	0.590	0.540	0.699	0.723	0.605

จากตาราง 2 พบว่า เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและขนาดของศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เพราะโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 นำนโยบายและแนวทางการดำเนินงานมาใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันใช้คู่มือเล่มเดียวกันทำให้มีแนวปฏิบัติและการรับรู้ไปในทิศทางเดียวกันทำให้ไม่แตกต่าง

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ โดยครูประจำชั้นติดตามและปรับปรุงข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ ครูใช้วิธีการที่หลากหลายในการทำความรู้จักนักเรียน เช่น การสังเกต การพูดคุย และการเยี่ยมบ้าน พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อรับทราบข้อมูลและพฤติกรรมของนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจึงช่วยให้สามารถคัดกรองและให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและตรงตามความต้องการ

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

โรงเรียนมีการดำเนินการคัดกรองนักเรียนโดยใช้ข้อมูลพื้นฐาน พฤติกรรม และผลการเรียนเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยครูประจำชั้นร่วมกับครูแนะแนวในการจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา นอกจากนี้ยังมีการใช้แบบประเมินและการสังเกต พฤติกรรมของนักเรียนประกอบการคัดกรอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและรอบด้าน ผลการคัดกรองดังกล่าว

ถูกนำไปใช้ในการวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนแต่ละบุคคล

3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน

โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิตให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยครูส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของตนเอง พร้อมทั้งจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน นอกจากนี้โรงเรียนยังให้การสนับสนุนด้านการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ครูมีการติดตามและเฝ้าระวังพฤติกรรมนักเรียนที่มีความเสี่ยงอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลตามความเหมาะสม นอกจากนี้โรงเรียนยังประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนแต่ละคน

3.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน

โรงเรียนมีแนวทางการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเฉพาะด้านอย่างชัดเจน โดยมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ครูมีการติดตามผลหลังการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม การดำเนินการส่งต่องกล่าวช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาและการช่วยเหลือที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก และด้านการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาใช้วิธีการหลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน เพื่อทำความเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านความสามารถพิเศษ ความสนใจ และความถนัดของนักเรียน เพื่อส่งเสริมได้ถูกทางอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดครูที่ปรึกษามีการ

เก็บข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมด้านการเรียน ความสามารถ สุขภาพ และครอบครัวอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การติดตาม ตรวจสอบ และปรับปรุงกระบวนการคัดกรองนักเรียนให้มีความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาและทีมดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลผลการคัดกรองร่วมกัน เพื่อวางแผนช่วยเหลือหรือส่งเสริมได้ตรงกับความต้องการของนักเรียนอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ครูที่ปรึกษาดำเนินการคัดกรองนักเรียนโดยใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาและคณะครูมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานและส่งเสริมการพัฒนาของนักเรียนอย่างใกล้ชิดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนมีการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและร่วมกันวางแผนแนวทางส่งเสริมนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูที่ปรึกษาให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อสร้างความสัมพันธ์และส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษามีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซ้อนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัว พัฒนา และมีพฤติกรรมเชิงบวกมากขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุดและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดโรงเรียนมีการเก็บรักษาข้อมูลนักเรียนและผลการให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและรักษาความลับอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ โรงเรียนมีมีการบันทึกข้อมูลการส่งต่อและการช่วยเหลือของนักเรียนไว้อย่างเป็นระบบและเป็นหลักฐานตรวจสอบได้อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องก่อนดำเนินการส่งต่อนักเรียนได้ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โรงเรียนมีการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอก เช่น นักจิตวิทยา หรือโรงพยาบาล ดำเนินการอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมกับลักษณะของปัญหาอยู่ในระดับมาก

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

จำแนกตามเพศ พบว่า ครูเพศหญิงและครูเพศชายมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน

2.2 ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

2.3 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.4 ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเท่ากันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

โรงเรียนควรพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ครอบคลุมตั้งแต่การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน ติดตามพฤติกรรม และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง การคัดกรองนักเรียนโดยใช้ข้อมูลด้านพฤติกรรม ผลการเรียนรู้ และแบบประเมินเพื่อจำแนกนักเรียนตามระดับความต้องการช่วยเหลือ การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิต การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนผ่านการเฝ้าระวัง ให้คำปรึกษา และดูแลช่วยเหลืออย่างเหมาะสมตามบริบทของแต่ละบุคคล ตลอดจนการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเฉพาะด้านโดยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ และพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

อภิปรายผล

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาในสังกัดมีการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งถือเป็นภารกิจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนมีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน ครอบคลุมตั้งแต่การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การป้องกันและแก้ไขปัญหา ตลอดจนการส่งต่อนักเรียนเมื่อพบปัญหาที่เกินศักยภาพของโรงเรียน ส่งผลให้การดำเนินงานมีความเป็น

ระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องงานวิจัยของพรพัฒน์ ภัคดีโพธิ์ (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31” สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรียา ทองบัณฑิต (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ ผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาชลบุรี เขต 3 และยังสอดคล้องกับวิจัยของมลรวี ทิพย์รัตน์ (2561) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ทั้งนี้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยครูและผู้เกี่ยวข้องมีการเฝ้าระวัง ติดตาม และให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน พฤติกรรม และอารมณ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีการประสานความร่วมมือระหว่างครู ผู้บริหาร และผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงจิตร สิงห์ทอง (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนศูนย์ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษาสอยดาวเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมด้านประวัติส่วนตัว ครอบครัว พฤติกรรม และผลการเรียน ซึ่งช่วยให้ครูสามารถวางแผนดูแลช่วยเหลือ และพัฒนานักเรียนได้ตรงตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรียา ทองบัณฑิต (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ ผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ผลดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาในเครือข่ายพานทอง 2 ให้ความสำคัญกับการดูแลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนที่ครูสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องในชีวิตประจำวัน เช่น การติดตามพฤติกรรม การเสริมแรงเชิงบวก และการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากนโยบายของสถานศึกษาที่กำหนดให้ครูประจำชั้น มีบทบาทโดยตรงในการติดตามนักเรียนรายบุคคล

2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสิทธิภาพในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาอยู่ภายใต้กรอบ

นโยบาย แนวปฏิบัติ และคำสั่งมอบหมายงานที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยไม่แบ่งแยกตามเพศ ทำให้ครูทั้งเพศชายและเพศหญิงมีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ใกล้เคียงกัน สอดคล้องงานวิจัยสอดคล้องงานวิจัยของพัชรียา ทองบัณฑิต (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ ผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในเครือข่ายมีการประชุม วางแผนร่วมกัน มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้แนวปฏิบัติในการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมถึงการส่งต่อ ดำเนินไปในทิศทาง เดียวกัน บุคลากรจึงมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และกระบวนการทำงานสอดคล้องงานวิจัย ของพรพรรณ ภัคดิ์โพธิ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31

ประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่าง เนื่องมาจากการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเป็นนโยบายที่กำหนดแนวทางและขั้นตอนปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน มีคู่มือและมาตรฐาน การดำเนินงานที่เป็นระบบเดียวกันทุกโรงเรียน ส่งผลให้ครูทุกคนปฏิบัติงานภายใต้กรอบแนวทางเดียวกัน สอดคล้องงานวิจัยของ จงจิตร สิงห์ทอง (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ในโรงเรียนศูนย์ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษาสอยดาวเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้โรงเรียนทุกขนาดมีแนวปฏิบัติที่ สอดคล้องกัน สอดคล้องงานวิจัยของ จงจิตร สิงห์ทอง (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนศูนย์ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษาสอยดาวเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นภารกิจที่ สถานศึกษากำหนดแนวปฏิบัติไว้ค่อนข้างชัดเจน ครูทุกคนจึงปฏิบัติงานภายใต้กรอบเดียวกัน ไม่ว่าจะ แตกต่างกันด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลหรือประสบการณ์การทำงาน

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จากผลการสัมภาษณ์ พบว่า

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยมีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ครูประจำชั้นมีการติดตามและปรับปรุงข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ครูยังใช้วิธีการที่หลากหลายในการทำควมรู้จักนักเรียน เช่น การสังเกตพฤติกรรม การพูดคุยอย่างใกล้ชิด และการเยี่ยมบ้าน ควบคู่กับการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้โรงเรียนสามารถคัดกรอง ดูแล และช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของนักเรียนแต่ละรายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวิจัยของพัชรียา ทองบัณฑิต (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ ผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรมีการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลพื้นฐาน พฤติกรรม และผลการเรียนเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ครูประจำชั้นทำงานร่วมกับครูแนะแนวในการจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา พร้อมทั้งใช้แบบประเมินและการสังเกตพฤติกรรมประกอบการคัดกรองอย่างรอบด้าน ทั้งนี้ ผลการคัดกรองถูกนำไปใช้ในการวางแผนดูแล ช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนแต่ละราย สอดคล้องกับวิจัยของวิจัยของสุจิตา พงษ์สวัสดิ์ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน ชะอำคณฺหึงเนื่องบุรี

ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน โดยมีการจัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิตควบคู่กับการเรียนรู้ทางวิชาการ ครูส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของตนเอง รวมทั้งจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ โรงเรียนยังให้การสนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียนในทุกมิติอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับวิจัยของพัชรียา ทองบัณฑิต (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ ผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยครูมีการติดตามและเฝ้าระวังพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความเสี่ยงอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ โรงเรียนยังประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหา นักเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี

ประสิทธิภาพและเกิดผลในทางปฏิบัติ สอดคล้องกับวิจัยของสอดคล้องกับวิจัยของสุธิดา พงษ์สวัสดิ์ (2562) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน ชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนมีแนวทางและกระบวนการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเฉพาะด้านอย่างชัดเจน โดยมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างเหมาะสม ครูมีการติดตามผลหลังการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินความก้าวหน้าและปรับแนวทางการดูแลให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ทั้งนี้ กระบวนการส่งต่อมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้รับการดูแลและพัฒนาได้ตรงตามความต้องการของแต่ละรายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวิจัยของสุธิดา พงษ์สวัสดิ์ (2562) ได้ทำการศึกษา เรื่อง “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน ชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี”

ผลดังกล่าวสะท้อนว่า แม้โรงเรียนจะดำเนินงานได้ดีในระดับหนึ่ง แต่ยังมีข้อจำกัดด้านข้อมูลเชิงลึกของนักเรียนและการติดตามต่อเนื่อง โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ต้องใช้ความร่วมมือจากหลายฝ่าย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารควรพัฒนาระบบส่งต่อนักเรียนให้ชัดเจน สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอก จัดสรรทรัพยากรตามขนาดโรงเรียน และใช้ฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคลพร้อมสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการติดตามและช่วยเหลือ

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยครั้งต่อไป

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอพานทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2

เอกสารอ้างอิง

- จงจิตร สิงห์ทอง. (2559). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนศูนย์ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษาสอยดาวเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

- พัชรียา ทองบัณฑิต. (2560). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียน
ศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- พรพัฒน์ ภัคดีโพธิ์. (2560). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา].
- สุธิดา พงษ์สวัสดิ์. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- สุพัตรา อินทร์ชู. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครู
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). ข้อบังคับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในสังกัด สพฐ.. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สมาคมครูและบุคลากรทางการศึกษาแห่งประเทศไทย. (2563). แนวปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สมาคมครูและบุคลากรทางการศึกษาแห่งประเทศไทย.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.